Länsstyrelsen
Värmland

Riksintresse för kulturmiljövården: Ritamäki - Kvarntorp

Områdesnamn: Ritamäki - Kvarntorp

Områdesnummer: K39

Kommun: Torsby

Socken: Lekvattnet

Sammanfattning

Innehåll

Finngårdar med omgivande skogs- och odlingslandskap. 1600- till 1800-tal.

Urvalsmotiv

Vetenskapligt/pedagogiskt. Landets bäst bevarade illustrationer till den finska invandringen under 1500- 1600-talen med välbevarade finngårdar, ursprungliga bosättningslägen och omgivande småskaligt odlingslandskap.

Beskrivning

Den finska invandringen till Värmland under 1500- och 1600-talen satte en stark prägel på i första hand västra och norra delarna av länet. Lekvattnet kan betecknas som en typisk finnsocken med den särartade bebyggelsen belägen uppe på höjderna med utsikt over omgivande skogsmarker. Flertalet finngårdar är nu borta och de gamla boplatserna är övergivna. På många håll är det idag bara ortnamnen som minner om den finska bosättningen. Till de finngårdar som bevarats på ursprunglig plats hör Ritamäki där nuvarande byggnader uppfördes på 1840-talet och beboddes till 1964. Hur det finska levnadssättet successivt anpassades till det svenska visar manbyggnaden vid Kvarntorp från 1774, som innehåller både en finsk rökstuga och en svenskstuga.

Kulturhistoriskt värde

Finngårdarna Ritamäki och Kvarntorp bildar tillsammans med gården Juhola (riksintressemiljö K 40) landets bäst bevarade illustrationer till den finska invandringen under 1500- och 1600-talen. Miljöbakgrunden är karakteristisk med odlingsytor och gårdsbebyggelse lokaliserad till det höglänta skogsbältet och myrmarken ovanför svenskbygdens gårds- och odlingsstråk. Särskilt Ritamäki har bevarat ett äldre månghussystem med timrade driftsbyggnader och rökstuga.

Hot

Ej specificerat.

Skydd

- Gårdarna Ritamäki och Kvarntorp utgör byggnadsminnen enligt Kulturminneslagen (KML).
- Del av området kring Ritamäki utgör naturreservat enligt Miljöbalken (MB).

Avsikter och åtgärder

Nybebyggelse inom området prövas restriktivt. Områdets karaktär av skogsmark bevaras. Kalavverkningar och överföring av jordbruksmark till skogsmark inom eller i anslutning till gårdsbebyggelserna undvikes.

Riksantikvarieämbetets värdetext (1996)

Motivering

Två av landets bäst bevarade finngårdar som minner om invandringen av svedjefinnar under 1500- och 1600-talen.

Uttryck för riksintresset

Ursprungliga bosättningslägen och småskaligt odlingslandskap. Ritamäkis månghussystem med timrade ekonomibyggnader och rökstuga.

Övrigt

Riksintresset Ritamäki-Kvarntorp överensstämmer i stort med kulturmiljöerna Ritamäki (350) och Kvarntorp (351) enligt kulturmiljöprogrammet för Värmlands län.

Referenser

- Kulturminnesvårdens riksintressen i Värmlands län, Länsstyrelsen 1980.

Ändringsinformation

Datum, kommentar:

- 2007-11-05: Huvuddelen av informationen hämtad från 1988 års beskrivning av riksintressen i Värmlands län.
- 2007-12-10: Beskrivningen av områdets skydd ändrad till aktuella förhållanden och gällande lagstiftning.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan.